

«ایران» در گفت و گو با حقوق‌دگان تبعات عدم اعلام وصول و تأخیر در بررسی لایحه بودجه ۱۴۰۲ توسط مجلس را بررسی کرد

مسئولیت تأخیر در بودجه بر عهده هیأت رئیسه مجلس است

گروه سیاسی/ دو هفته از تقدیم لایحه بودجه ۱۴۰۲ از سوی دولت به مجلس گذشته است و با وجود این هیأت رئیسه مجلس با این استدلال که آیین‌نامه داخلی بررسی برنامه توسعه را بر لایحه بودجه مقدم داشته و نیز لایحه بودجه به شکل واحد و مجموعه کلیات و جداول ارائه نشده از اعلام لایحه تقدیمی دولت اجتناب کرده است، امری که بعضی رسانه‌ها آن را به نوعی «گروکشی» تعبیر کرده‌اند. رئیس مجلس به عنوان مخالف اصلی تقدم بررسی «بودجه» بر «برنامه» در حالی از موضع خود با تأکید بر اینکه «نمی‌توانیم مجلس را سلیقه‌ای اداره کنیم» دفاع کرده است که بسیاری از نمایندگان بر

مرتضی خمه‌س، پژوهشگر حقوق عمومی و مدرس دانشگاه:

گروکشی بودجه توسط مجلس منجر به آشتنگی اداری و اجرایی در کشور می شود

■ **لایحه بودجه ۱۴۰۲** با وجود دو هفته‌ای که از زمان تقدیم آن به مجلس می‌گذرد هنوز اعلام وصول نشده و در واقع مجلس زیر بار این کار نمی‌رود. آیا این رویکرد هیأت رئیسه مجلس مبنای قانونی دارد؟ عدم وصول لایحه دولت از سوی مجلس شورای اسلامی هیچ مبنای قانونی ندارد و تخلف قطعی از قانون آیین‌نامه داخلی مجلس و حق به رسمیت شناخته شده در اصل ۷۴ قانون اساسی برای دولت است.

■ **از جمله دلایلی که برای عدم وصول لایحه بودجه از سوی مجلس مطرح شده مربوط به «جداول» است و اینکه بر خلاف تغییر اعمال شده در ماده ۱۸۲ آیین‌نامه داخلی لایحه بودجه باید به طور کامل و همراه با جداول به پارلمان تقدیم می‌شده است.** حکم قانون برای این وضعیت چیست؟

قانون جدیدی که در مورد نحوه ارائه بودجه توسط دولت به مجلس به تصویب رسیده، برای لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ معتبر و مجری خواهد بود اما در زمان ارائه لایحه بودجه ۱۴۰۲، قانون قبلی که در آیین‌نامه داخلی مجلس حاکم بود، مورد اجرا است. براساس

یک حقوقدان در گفت وگو با «ایران» عنوان کرد

تخلف هیأت رئیسه مجلس در قبال عدم وصول لایحه بودجه

یک نکته مهم در مسأله لایحه بودجه، اعلام وصول نشدن آن از سوی هیأت رئیسه مجلس است. در این باره و نیز دیگر جزئیات این روند با سیدمجتبی حسینی‌پور، حقوقدان گفت‌وگو کردیم که می‌خوانید.

♦♦♦

■ **امسال دولت لایحه بودجه ۱۴۰۲ را مبتنی بر سیاست‌های کلی برنامه به مجلس ارسال کرده، اما مجلس اعلام وصول نمی‌کند.** مشکل را در کجا می‌بینید؟

در قوانین و احکام قانونی، چه آیین‌نامه داخلی مجلس و چه قانون برنامه و بودجه و چه قانون محاسبات، حکمی مبنی بر اینکه لایحه بودجه باید مؤخر یا مبتنی بر قانون برنامه توسعه باشد، وجود ندارد. در قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، با توجه به این‌که سیاست‌های کلی نظام باشند. بنابراین، با توجه به اینکه سیاست‌های کلی برنامه هفتم ابلاغ شده، دولت موظف بوده لایحه بودجه را مبتنی بر سیاست‌های کلی تدوین کند که این کار را انجام داد. اما در قانون برنامه تصریح قانونی وجود ندارد که مثلاً لایحه بودجه باید مبتنی بر قانون برنامه باشد، تصریح شده دولت باید لایحه بودجه را در موعد زمانی مشخص به مجلس تقدیم کند.

■ **یک مسأله دیگر حادث شده این است که اساساً لایحه بودجه در هیأت رئیسه اعلام وصول نمی‌شود.**

لایحه بودجه، لایحه است، به این معنی که شیبه سایر لوایحی است که از دولت به مجلس ارسال می‌شود. بنابراین، تابع فرآیندهایی است که درباره سایر لواح اعمال می‌شود. به این معنی که مطابق ماده ۱۴۰ قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، رئیس یا هیأت رئیسه مجلس مکلف است در همان جلسه یا حداکثر دو جلسه بعد، وصول‌ها و لوایح ارسال شده را اعلام وصول کند. اما به رغم این تصریح قانونی، می‌بینیم که برای لایحه بودجه چنین اتفاقی نیفتاد، لذا به نظر می‌رسد هیأت رئیسه مجلس به نوعی از این صراحت قانونی تخطی کرده است.

ضرورت تعامل مجلس و دولت در این شرایط استثنایی تأکید کرده و معتقدند راهکار ارائه شده مبنی بر ارائه بودجه سه دوازدهم و بررسی اصل بودجه پس از بررسی تصویب برنامه هفتم در شرایط جنگ اقتصادی ضربه زنده و مخرب است. در این میان بخشی از فضای ذهنی ایجاد شده بر اثر این اختلاف نظرها به نحوی است که گویی دولت تعمداً در انجام تکالیف خود تأخیر کرده است. این در حالی است که در مورد تأخیر به وجود آمده در تدوین برنامه هفتم دلیل اصلی و غایی به درازا کشیدن کار بررسی و تصویب سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه در مجمع تشخیص مصلحت نظام بود که سبب شد این سیاست‌ها

موضع نمایندگان درباره تکلیف مجلس در قبال بودجه ۱۴۰۲	
سید محمدرضا میراج‌الدینی، نایب رئیس کمیسیون برنامه و بودجه	برخلاف نظر هیات رئیسه، بیشتر نمایندگان مخالف بررسی چند دوازدهمی لایحه بودجه سال آینده کل کشور هستند.
محمدرضا پورابراهیمی، رئیس کمیسیون اقتصادی	اینکه به واسطه رعایت تقدم و تاخر ارانه بودجه کل کشور را به عقب بیندازیم، قطعاً بهتر است که مجلس یکسال دیگر برآوردها نشان می‌دهد. اکثریت نمایندگان مجلس اصرار به تمام بررسی لایحه بودجه در سال ۱۴۰۱ و رسیدگی به لایحه برنامه در سال آینده دارند.
سیدسلمان ذاکر، عضو کمیسیون اجتماعی	بررسی بودجه سالانه کشور نباید تحت الشعاع برنامه هفتم توسعه قرار گیرد. نباید مسائل اجرایی کشور و روزی مردم را معطل کرد.
محمدرضا رضایی کوچی، رئیس کمیسیون عمران	بودجه سه دوازدهم پیام خوبی برای بازار و اقتصاد کشور ندارد. مجلس در فرصت باقی مانده لایحه بودجه را به تصویب برساند.

و مسیر جدگانه‌ای را طی کرده‌اند. پس این تصور که تصویب قانون برنامه هفتم مقدم بر قانون بودجه است و باعث می‌شود قانون بودجه در چهارچوب قانون برنامه تنظیم شود، دور از واقعیت است و متأسفانه به دلیل دیگر تمدید وجود خارجی ندارد. اما بر فرض درست بودن و امکان تحقق آن در نظام قانونگذاری ما، عملاً امکان تحقق این کار وجود نداشته است. چرا قانون بودجه سال ۱۴۰۱، براساس

قانون برنامه هفتم نوشته نشد؟ چون عملاً قانون برنامه هفتمی وجود نداشت؛ یکسال قبل از آن قانون برنامه ششم به پایان رسیده بود و مجبور شدند که در قانون بودجه ۱۴۰۱ تصویب کنند که قانون برنامه ششم یکسال دیگر تمدید می‌شود، چون عملاً امکان تصویب قانون برنامه هفتم نبوده است. همین وضعیت کم و بیش در رابطه با قانون بودجه ۱۴۰۲ هم حاکم است. وقتی سیاست‌های کلی برنامه هفتم

■ **سه‌شنبه ۲۰ دی ۱۴۰۱**
■ **سال بیست و هشتم**
■ **شماره ۸۱۰۰**

۳

سیاسی

وضعیت استثنایی لایحه بودجه ۱۴۰۲

حامد نیکونهاد

حقوقدان و عضو هیات علمی دانشگاه

اعلام وصول نکردن لایحه بودجه تقدیمی دولت از سوی هیأت رئیسه مجلس و مشروط کردن آن به برنامه هفتم درعین آنکه ممکن است منافع و مصالح عمومی کشور را بویژه از حیث اقتصادی در مخاطره قرار دهد، از منظر حقوقی و قانونی نیز امر بیجوده و غیرقابل حلی نیست.

دولت بر اساس قانون اساسی مکلف به تهیه و تدوین لایحه بودجه و تقدیم آن به مجلس و متقابلاً تکلیف مجلس شورای اسلامی نیز اعلام وصول، رسیدگی و تصویب بودجه است و بعد ارسال به شورای نگهبان برای تأیید و در نهایت ابلاغ آن برای اجرا است. آیین‌نامه داخلی مجلس نیز به مثابه یک قانون که تعارضی با قانون اساسی ندارد برای همه قوا لازم‌الاتباع است؛ چنانکه بر اساس همین آیین‌نامه قانون بودجه باید هر ساله تا ۱۵ آذر تدوین و تقدیم مجلس شود. دولت علاوه بر بودجه مکلف به تهیه و تدوین برنامه ۵ ساله توسعه نیز هست و طبق آیین‌نامه داخلی مجلس دولت باید در ابتدای سال پایانی برنامه، برنامه جدید را ارائه کند. بنابراین با توجه به تمدید یک ساله برنامه ششم، دولت باید در بهار ۱۴۰۱ برنامه هفتم را ارائه می‌داد، اما سیاست‌های کلی برنامه هفتم در ماه شهریور به دولت ابلاغ شد و طبیعتاً دولت پیش از ابلاغ سیاست‌های کلی نمی‌توانست برنامه‌ای بنویسد. بنابراین تأخیر در تدوین برنامه هفتم تأخیری ناخواسته و فاقد هرگونه دلیل قابل انتساب به دولت بوده است.

در چنین شرایطی منتقدان باید بگویند که دولت چه کار منطقی دیگری می‌توانست انجام دهد؟ آیا دولت باید می‌گفت تا تکلیف برنامه هفتم مشخص نشود، لایحه بودجه را ارائه نمی‌دهد و زمان را صرف برنامه می‌کرد و پس از آن که برنامه تمام مراحل تبدیل به قانون را طی کرد، بر اساس آن بودجه ۱۴۰۲ را می‌نوشت؟ در آن صورت قطعاً در این زمان لایحه بودجه‌ای وجود نداشت و ایده بودجه سه دوازدهم هم مشکلی را حل نمی‌کرد و باز تمدید برنامه ششم به امری ناگزیر تبدیل می‌شد، اما دولت به جای این کار تصمیم گرفت لایحه بودجه شامل کلیات، احکام و تبصره‌ها را به مجلس ارائه کند. هم‌زمان تدوین برنامه را پیش برد و بعد بر اساس آن، جداول تصویب رسیده و اجرا شود تا ببینیم که چه زمانی لایحه برنامه هفتم در مجلس به تصویب می‌رسد.

اگر این اتفاق افتاد و قانون برنامه

هفتم در سال بعد به تصویب رسید آن وقت می‌توان نظرات نمایندگان مجلس را بجا و قانونی قلمداد کرد. اما تا زمانی که امکان عملی و منطقی تصویب قانون برنامه وجود ندارد، انتظار تصویب قانون بودجه در قالب آن وجود ندارد. در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر با شماره تلفن‌های ۰۲۱-۸۸۶۵۱۲۷۸-۴۱ تماس حاصل نمایید.

توسعه در شهرورماه ۱۴۰۱ به تصویب رسیده دولت چگونه می‌تواند همزمان، لایحه برنامه هفتم را تقدیم مجلس کند؟!
■ **این اصرار مجلس چه پیام‌هایی برای کشور دارد راهکار چیست؟**

عدم تصویب قانون بودجه ۱۴۰۲ باعث معطل ماندن و بی‌برنامه بودن کشور در سال مالی جدید و بلا تکلیفی دستگاه‌ها و هزار و یک چالش اجرایی و اداری در کشور می‌شود. وقتی‌که امکان

به احکام می‌کرد و کار رسیدگی به ارقام روی زمین می‌ماند، درحالی‌که اصل رسیدگی بودجه، بررسی ارقام است و این امر اساساً حق قانونگذاری و صلاحیت مجلس در رسیدگی به بودجه را خدشه دار می‌کرد، لذا آیین‌نامه داخلی جدید مجلس طرح خوبی بود و دولت هم مبتنی بر همان طرح، احکام و جداول را از هم جدا کرد، اما اینکه چرا باز اعلام وصول نمی‌شود و چه استدلالی وجود دارد

که این رویه که مبتنی بر طرح خود مجلس است پذیرفته نمی‌شود، بنده بی‌اطلاع هستم.

■ **پیامدهای سیاسی، حقوقی و اقتصادی وضعیت موجود دربارۀ لایحه بودجه را چه می‌اندید؟**

توجه به شرایط این رویه ای ناصواب است که از دوره‌های گذشته بنای آن گذاشته شد و این رویه ناصواب ابزار دولت و حتی ابزار نمایندگان برای قانونگذاری را با محدودیت مواجه کرده است. بنابراین استفاده ناصواب از ابزاری به نام اعلام وصول، باعث محدود شدن حق دولت و حتی خود مجلس در قانونگذاری می‌شود. در زمینه‌های اقتصادی و سیاسی هم اگر به خاطر برخی مسائل، رسیدگی بودجه را به تعویق بیندازیم یا مسائلی باعث شود در سال جدید پیش رو، قانون بودجه سالانه در اختیار نباشد، بخش‌های مختلف اقتصادی، اعم از دولتی و خصوصی دچار سردرگمی شده و این امر باعث می‌شود بسیاری از فرصت‌های تصمیم‌گیری از دست برود.

■ **در نهایت راهکاری که روی میز قرار دارد، چیست؟**

دولت در هر صورت برنامه را به مجلس ارائه می‌دهد، اما مسأله این است که با توجه به زمان اندک باقی مانده تا پایان سال، بعید است این برنامه نهایی شود. از این رو به نظر می‌رسد داریم به سمت بودجه چند دوازدهم سوق پیدا می‌کنیم که پیامدها و آثار خوبی برای بخش‌های مختلف کشور نخواهد داشت، اما به هر حال، بودجه چنددوازدهم هم به نوبه خود راه حلی است که قانون برای چنین بن‌بست‌هایی تعریف کرده است.

مناقصه عمومی یک مرحله‌ای توأم با ارزیابی کیفی

انتخاب پیمانکار جهت قرار داد اجرای عملیات ساخت، نصب ساپورت و سازهای فلزی منتهی سالیانه به مقدار ۷۵۰۰ کیلوگرم م و عملیات لوله‌کشی صنعتی به مقدار ۶۰۰۰ اینچ مترتیرال کرین استیل ۳۰۰۰ اینچ مترتیرال استنلس استیل و ۳۰۰۰ اینچ مترتیرال اینکولت شرکت پتروشیمی جم مناقصه شماره ۳۴-۱۴۰۱

شرکت پتروشیمی جم (سهامی عام) در نظر دارد انتخاب پیمانکار جهت قرار داد اجرای عملیات ساخت، نصب ساپورت و سازهای فلزی منتهی سالیانه به مقدار ۷۵۰۰ کیلوگرم م و عملیات لوله‌کشی صنعتی به مقدار ۶۰۰۰ اینچ مترتیرال کرین استیل ۳۰۰۰ اینچ مترتیرال استنلس استیل و ۳۰۰۰ اینچ مترتیرال اینکولت شرکت پتروشیمی جم، به پیمانکاران واجد شرایط را شناسایی نماید. فلذا از شرکت‌هایی که آمادگی و توانایی انجام موضوع مناقصه را داشته و دارای اسوابق و تجربیات مؤثر و مرتبط می‌باشند دعوت می‌شود از تاریخ درج آگهی به تارنمای (وبسایت) پایگاه اطلاع‌رسانی معاملات پتروشیمی جم، به آدرس <https://tender.jpcomplex.com> مراجعه و اسناد مناقصه را از طریق این تارنما دریافت (دانلود) نمایند. در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر با شماره تلفن‌های ۰۲۱-۸۸۶۵۱۲۷۸-۴۱ تماس حاصل نمایید.

- الف- شرح مختصر کار،** مناقصه انتخاب پیمانکار قرار داد اجرای عملیات ساخت، نصب ساپورت و سازهای فلزی منتهی سالیانه به مقدار ۷۵۰۰ کیلوگرم م و عملیات لوله‌کشی صنعتی به مقدار ۶۰۰۰ اینچ مترتیرال کرین استیل ۳۰۰۰ اینچ مترتیرال استنلس استیل و ۳۰۰۰ اینچ مترتیرال اینکولت شرکت پتروشیمی جم
- ب- نکات مهم،** شرکت‌های واجد شرایط می‌بایست ضمن مطالعه اسناد جهت اطلاع از موضوع مناقصه، اسناد ارزیابی کیفی را مطابق دستور العمل مندرج در آن بررسی و تکمیل و به‌همراه مستندات مربوطه در پاکت «د» به‌صورت لاک و مهر شده تحویل دبیرخانه شرکت پتروشیمی جم واقع در دفتر ثبت شرکت‌های مناقصه، اسناد ارزیابی کیفی و سایر جزئیات و اطلاعات مربوط در اسناد ارزیابی کیفی مناقصه مندرج است.
- شرکت پتروشیمی جم (سهامی عام)** در بررسی مستندات و نیز در رد یا قبول هر یک یا تمام مستندات ارزیابی کیفی را رنه شده توسط شرکت‌ها بدون آنکه محتاج به ذکر دلیل باشد مختار است.
- توضیح،** در صورت هرگونه نقص در ارائه مستندات و یا عدم تکمیل موارد فوق، اسناد ارزیابی کیفی و تشخیص صلاحیت متقاضی قابل بررسی نمی‌باشد و ارائه مدارک مورد اشاره و عدم تأیید صلاحیت، هیچ‌گونه حقی برای متقاضیان ایجاد نخواهد کرد. پس از ارزیابی کیفی و تشخیص صلاحیت متقاضیان و مشخص شدن فهرست کوتاه مناقصه‌گران، از شرکت‌های تأیید شده در مرحله ارزیابی کیفی، دعوت به شرکت در مناقصه خواهد شد. حداقل امتیاز قابل قبول برای تأیید صلاحیت مناقصه‌گران ۷۰درصد امتیاز کل می‌باشد.

رابط عمومی شرکت پتروشیمی جم

مناقصه عمومی دو مرحله‌ای توأم با ارزیابی کیشی

انتخاب پیمانکار جهت قرار داد خرید، نصب، پشتیبانی و راه اندازی تجهیزات سالن کنفرانس دفتر تهران و مجتمع مناقصه شماره ۳۱-۱۴۰۱

شرکت پتروشیمی جم (سهامی عام) در نظر دارد جهت انتخاب پیمانکار برای قرار داد خرید، نصب، پشتیبانی و راه اندازی تجهیزات سالن کنفرانس دفتر تهران و مجتمع هم‌پیمانکاران واجد شرایط را شناسایی نماید. فلذا از شرکت‌هایی که آمادگی و توانایی انجام موضوع مناقصه را داشته و دارای اسوابق و تجربیات مؤثر و مرتبط می‌باشند دعوت می‌شود از تاریخ درج آگهی به تارنمای (وبسایت) پایگاه اطلاع‌رسانی معاملات پتروشیمی جم، به آدرس <https://tender.jpcomplex.com> مراجعه و اسناد مناقصه را از طریق این تارنما (وبسایت) دریافت (دانلود) نمایند. در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر با شماره تلفن‌های ۰۲۱-۸۸۶۵۱۲۷۸-۴۱ تماس حاصل نمایید.

- الف- شرح مختصر کار،** مناقصه انتخاب قرار داد راه اندازی تجهیزات سالن کنفرانس مجتمع و دفتر تهران
- ب- نکات مهم،** شرکت‌های واجد شرایط می‌بایست ضمن مطالعه اسناد جهت اطلاع از موضوع مناقصه، اسناد ارزیابی کیفی را مطابق دستور العمل مندرج در آن بررسی و تکمیل و به‌همراه مستندات مربوطه در پاکت «د» به‌صورت لاک و مهر شده به دبیرخانه شرکت پتروشیمی جم واقع در دفتر ثبت شرکت‌های مناقصه، اسناد ارزیابی کیفی و سایر جزئیات و اطلاعات مربوط در اسناد ارزیابی کیفی مناقصه مندرج است.
- توضیح،** در صورت هرگونه نقص در ارائه مستندات و یا عدم تکمیل موارد فوق، اسناد ارزیابی کیفی و تشخیص صلاحیت متقاضی قابل بررسی نمی‌باشد و ارائه مدارک مورد اشاره و عدم تأیید صلاحیت، هیچ‌گونه حقی برای متقاضیان ایجاد نخواهد کرد. پس از ارزیابی کیفی و تشخیص صلاحیت متقاضیان و مشخص شدن فهرست کوتاه مناقصه‌گران، از شرکت‌های تأیید شده در مرحله ارزیابی کیفی، دعوت به شرکت در مناقصه خواهد شد. حداقل امتیاز قابل قبول برای تأیید صلاحیت مناقصه‌گران ۷۰درصد امتیاز کل می‌باشد.

رابط عمومی شرکت پتروشیمی جم